

**Hallintovaliokunnan mietintö n:o 8 hallituksen esityksestä
laeiksi kunnallislain ja kuntajaosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunta on 2 päivänä kesäkuuta 1992 lähettänyt hallintovaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 70.

Valiokunta on tässä yhteydessä ottanut käsiteltäväksi myös eduskunnan 28 päivänä huhtikuuta 1992 valiokuntaan lähettämän ed. Pulliaisen ym. lakialoitteen n:o 11 laiksi kunnallislain 56 §:n muuttamisesta sekä eduskunnan 17 päivänä kesäkuuta 1992 valiokuntaan lähettämän ed. Mäkipään ym. lakialoitteen n:o 24 laiksi kunnallislain muuttamisesta. Lisäksi valiokunta on ottanut käsiteltäväkseen eduskunnan 7 päivänä kesäkuuta 1991 valiokuntaan lähettämät ed. Laakkosen ym. toivomusaloitteen n:o 206/1991 vp kuntien johtavien virkojen määräaikaistamisesta ja ed. Polvisen ym. toivomusaloitteen n:o 237/1991 vp kuntayhtymäkokeilun aloittamisesta Kainuussa sekä eduskunnan 13 päivänä maaliskuuta 1992 valiokuntaan lähettämän ed. Laivorannan ym. toivomusaloitteen n:o 49 kuntien välisen yhteistoiminnan tehostamisesta.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina ylijohdaja Juhani Nummela ja hallitusneuvos Aulikki Mentula sisäasiainministeriöstä, vs. apulaisosastopäällikkö Pekka Kangas ympäristöministeriöstä, johtava lakimies Alf Henriksson Suomen Kaupunkiliitosta, osastopäällikkö Kari Prättälä Suomen Kunnallisliitosta, apulaisjohtaja Astrid Thors Finlands svenska kommunförbundet, lakimies Erja Horttanainen Suomen maakuntien liitosta, lakimies Synnöve Amberla Sairaaliitosta, kunnanjohtaja Pasi Vallivaara Pyhäjärven kunnasta, kunnanvaltuuston puheenjohtaja Matti Myllykangas Muonion kunnasta, kunnanjohtaja Mauri Gardin Rovaniemen maalaiskunnasta, kunnalliskomitean puheenjohtaja Jussi-Pekka Alanen, lakimies Kristiina Heimonen Kunnallisvirkamiesliitosta, vastaava lakimies Päivi Ahonen Kunta-alan ammattiliitosta, järjestösihteeri Kari Tirronen Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliiton Julkisten alojen ammattijärjestöstä, lakimies Kari Rajala Akavasta, varatuomari Hannu Rautiainen Suo-

men Työnantajain Keskusliitosta edustaen myös Teollisuuden Keskusliittoa, johtaja Risto Suominen Suomen Yrittäjien Keskusliitosta, professori Teuvo Pohjolainen Lapin yliopistosta ja apulaisprofessori Aimo Ryyänen Tampereen yliopistosta.

Hallituksen esitys ja eduskunta-aloitteet

Kunnallislain muutoksilla lisätään kuntien päätösvaltaa hallinnon järjestämisessä muun muassa joustavoittamalla päätösvallan siirtämistä ja sallimalla toimielinten siirtää niille siirrettyä päätösvaltaa edelleen.

Kunnanhallituksen oikeutta siirtää alaisensa viranomaisen päättämä asia käsiteltäväkseen esitetään laajennettavaksi yleensä myös lakisääteisiin asioihin. Lautakunnalle ja johtokunnalle annettaisiin oikeus siirtää niiden alaisten viranomaisten päätökset käsiteltäväkseen.

Kunnan liiketoiminnan sääntelyä väljennetään siten, että kunnat voivat omilla päätöksillään muodostaa kunnan liikelaitoksen. Liikelaitoksesta voidaan kunnan talousarvioon ottaa menona tai tulona liikelaitoksen tulos. Nettoperiaatetta voidaan talousarviossa soveltaa muussakin kuin kunnallisessa liiketoiminnassa. Kunnanvaltuusto päättää, mihin kokonaisuuksiin ja millä tavoin nettoperiaatetta sovelletaan.

Kunnallislain nykyinen määränemmistö-säännös ehdotetaan kumottavaksi ja kaikissa kunnan taloutta koskevissa asioissa päätöksen- teko tapahtuisi yksinkertaisella enemmistöllä. Kunnanjohtajan irtisanomisperusteita väljennetään. Kunnanvaltuusto voisi irtisanoa kunnanjohtajan määränemmistöpäätöksellä.

Kuntien välistä yhteistyötä koskevaa sääntelyä uudistetaan. Yhteistyön järjestysmuoto olisi pääsääntöisesti vapaasti kuntien välisin sopimuksin määriteltävissä. Kuntainliittojärjestelmästä nykymuodossa luovutaan ja kuntainliitot muuttuisivat lain tullessa voimaan kuntayh-

tymiksi. Sisällöllinen siirtyminen uuteen järjestelmään tapahtuisi asteittain kuntien omilla päätöksillä.

Ehdotetun kuntajaosta annetun lain muutoksen mukaan kunnan lakkauttamista ja perustamista ei määrättäisi toimeenpantavaksi, jos kunta, jota muutos koskisi, vastustaa sen toimeenpanoa. Kuntien yhdistämistä tarkoittava asianosaisten kuntien esitys olisi pääsääntöisesti aina toteutettava.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan kunnanvaltuustojen seuraavan vaalikauden eli vuoden 1993 alusta.

Lakialoitteessa n:o 11 ehdotetaan, että kunnanvaltuusto voisi harkintansa mukaan valita kunnanjohtajat ja apulaiskunnanjohtajat määräjäksi, kuitenkin vähintään viideksi vuodeksi.

Lakialoite n:o 24 on rinnakkaislakialoite hallituksen esitykselle n:o 70 kunnallislain osalta. Aloitteessa ehdotetaan säilytettäväksi voimassa määräenemmistöä koskeva kunnallislain 50 §.

Toivomusaloitteessa n:o 206/1991 vp ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimiin kunnallislain säännösten tarkistamiseksi kuntien johtavien virkojen määräraikaisuuden mahdollistamiseksi sekä irtisanomissuojan muuttamiseksi.

Toivomusaloitteessa n:o 237/1991 vp ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi valmistelemaan sellaisen kokeilun kehittämistä, jossa Kainuuseen perustetaan kuntayhtymä, jonka valtuusto valitaan vuoden 1992 kunnallisvaalien yhteydessä suorilla vaaleilla ja joka vastaa myös nykyisten laajalaisten kuntainliittojen tehtävistä.

Toivomusaloitteessa n:o 49 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireesti toimenpiteisiin kuntien välisen yhteistoiminnan tehostamiseksi.

Valiokunnan kannanotot

1. Yleiset kannanotot

Käsittelyssä oleva kunnallislain osittaisuudistus perustuu vuonna 1991 asetetun kunnalliskomitean työhön. Uudistus vahvistaa kuntien itsehallinnollista asemaa oman organisaation ja toiminnan järjestämisessä. Osittaisuudistusta on erityisesti kuntien yhteistoimintaa koskevien säännösten osalta pidettävä merkittävänä. Kun lisäksi otetaan huomioon samansuuntaisia ta-

voitteita itsehallinnon vahvistamisessa sisältävät kuntien valtionosuusuudistus ja valiokunnassa käsiteltävänä oleva vapaakuntakokeilun jatkamista koskeva lainsäädäntö, voidaan todeta kuntien toimintavapauden lisääntyvän olennaisesti vuoden 1993 alusta. Erilaisista olosuhteista ja erityisesti kuntien vaikeasta taloudellisesta asemasta johtuen on tärkeää mahdollistaa entistä tarkoituksenmukaisempi sekä toiminnan taloudellisuutta ja tulokellisuutta korostava tehtävien hoitaminen.

Kunnallislain osittaisuudistuksessa pyritään lisäämään kunnan toimielinten itsenäistä vastuuta toimialaansa kuuluvissa asioissa. Hallituksen esitys mahdollistaa kunnanvaltuuston päätöksellä sen, että kunnan eri toimielimet, niiden alaiset jaostot, luottamushenkilöt ja viranhaltijat voivat siirtää, lakiehdotuksesta tarkemmin ilmenevällä tavalla, edelleen niille siirrettyä ratkaisuvaltaa.

Voimassa olevan kunnallislain 74 §:n mukaan virkojen perustamisesta kunnan hallintotehtäviä varten päättää kunnanvaltuusto. Hallintotehtävillä tarkoitetaan tehtäviä, joiden hoitoon sisältyy julkisen vallan käyttöä, päätösten valmistelu ja täytäntöönpano mukaan lukien, tai liittyy erityistä taloudellista vastuuta. Käytännössä virkoja on perustettu laajalti myös muiden tehtävien hoitamista varten. Kunnallislain mukaan työsopimussuhteessa kuntaan oleville ei voida antaa hoidettavaksi 74 §:ssä tarkoitettuja kunnan hallintotehtäviä. Näin ollen esillä olevan päätösvallan siirtämisen ja edelleen siirtämisen yhteydessä ei ole mahdollista säännösten tasalla yhteydessä sallia mainittujen hallintotehtävien siirtämistä työsopimussuhteelle henkilölle.

Järjestelmän keskeisenä perusteluna pidetään palvelussuhteen laadusta johtuvaa erilaista tehtävien hoitamiseen liittyvää vastuuta. Virkasuhteessa olevan henkilön vastuu säännösten tai määräysten vastaisesta menettelystä onkin selvästi ankarampi verrattuna työntekijän vastuuseen. Vastuun erilaisuus tulee esiin tarkasteltaessa asiaa, ei ainoastaan kunnan ja sen palveluksessa olevien henkilöiden suhteessa, vaan erityisesti kuntalaisten kannalta. Sanottu pitää paikkansa myös 1.1.1990 voimaan tulleen virkarikossäännösten uudistamisen jälkeen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan parhaillaan selvitetään mahdollisuuksia siirtyä tulevaisuudessa kunnissa yhteen palvelussuhteeseen.

Valiokunta edellyttää, että mahdollisimman pian tarpeellisen selvitystyön valmistuttua ryhdytään toimenpiteisiin lainsäädännön muuttamiseksi

siten, että kunnissa voidaan tulevaisuudessa siirtää tehtävien hoitamiseen liittyvän yhtäläisen vastuun periaatetta noudattaen yhteen palvelussuhteeseen.

Käsitellessään kevädistuntokaudella 1992 kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistamista koskevia hallituksen esityksiä (HE n:ot 214—216/1991 vp) hallintovaliokunta on mietinnössään n:ot 5—7 korostanut tarvetta purkaa hallinnon järjestämisessä ja tehtävien hoitamisessa kuntien toimintavapautta rajoittavia normeja. Valiokunta on tuolloin katsonut, että pääsääntöisesti lähtökohtana voidaan pitää sitä, että kunnallislaki sisältää kunnallishallinnon järjestämistä koskevat tarpeelliset säännökset.

Esityksessä ehdotetaan uudistettavaksi kokonaan kuntien yhteistyötä koskevat säännökset. Uusi yhteistoimintalainsäädäntö tarjoaa joustavat mahdollisuudet yhteistoiminnan järjestämiseen kuntien päätösvaltaa ja tahtoa korostaen. Kunnallislain yhteistyösäännöksillä ei kuitenkaan puututa laaja-alueisten pakkokuntainliittojen aluejakoon tai muihin säännöksiin, joiden tarkoituksena on turvata palveluverkoston kattavuus. Näin ollen erityislainsäädäntöön jää vielä hallinnon järjestämistä rajoittavia säännöksiä koskien erikoissairaanhoidtoa, kehitysvammaisten erityishuoltoa ja seutukaavoitusta.

Valiokunta edellyttää, että myös kuntien yhteistoimintaan liittyvät hallinnon järjestämistä koskevat erityislainsäädännön normit puretaan ja että kaikki tarpeelliset kunnallishallinnon järjestämistä koskevat säännökset otetaan kunnallislakiin viimeistään mainitun lain kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Asiantuntijoiden kuulemisen yhteydessä on tullut esille osittaisuudistukseen varsinaisesti kuulumattomana seikkana vaalikelpoisuus kunnanhallitukseen. Voimassa olevan kunnallislain 55 §:n mukaan kunnanhallituksen jäsenen vaalikelpoisuudesta on voimassa, mitä valtuutetun vaalikelpoisuudesta on säädetty. Lisäksi todetaan, että kunnanhallituksen alainen kunnan keskushallinnon viranhaltija tai pysyväisluonteisessa työsopimussuhteessa oleva työntekijä ei ole vaalikelpoinen toimeen.

Kunnanhallituksissa on varsin laajalti kuntien palveluksessa olevia henkilöitä, joissakin tapauksissa nämä voivat olla jopa enemmistönä. Kunnanhallituksen tehtävien luonne saattaa aiheuttaa, jääviyssäännöksistä huolimatta, kunnan palveluksessa oleville eettisiä "rooliongelmia". Esimerkiksi vuoden 1993 alusta voimaan tuleva valtionosuusjärjestelmä antaa mahdollisuuden järjestää kuntien tehtävien hoitamisen

entistä tarkoituksenmukaisemmalla tavalla. On varsin ongelmallista, jos kunnan viranhaltija tai työntekijä on kunnanhallituksessa käsittelemässä työnantajan edustajana kunnan palveluksessa olevien asioita. Toisaalta pulmallinen tilanne syntyy myös silloin, kun kunnan palveluksessa oleva henkilö toimii kunnanhallituksen jäsenenä virkahierarkiassa oman esimiehensä esimiehenä ja valvojana. Kysymys on keskeisesti luottamuksesta kunnallista päätöksentekoa kohtaan. Kaikkiaan kunnanhallituksen jäsenyyteen ja vaalikelpoisuuteen laajemminkin liittyvät ongelmat ovat varsin laajoja ja monitahoisia, ja niitä on voitu kosketella valiokuntakäsittelyssä vain rajoitetusti. Joka tapauksessa nykyistä tilannetta on pidettävä epätydyttävänä. Valiokunta pitää tärkeänä, että kunnalliskomiteassa valmistellaan huolella mainittu vaalikelpoisuutta koskeva kysymys osana kunnan hallinnon valta- ja vastuusuhteiden selkeyttämistä.

Hallituksen esityksessä ei puututa myöskään kunnan johtamisjärjestelmän uudistamiseen. Erillisenä yksityiskohtana, jonka voidaan katsoa sivuavan johtamisjärjestelmää, liittyy uudistukseen sisällytetty mahdollisuus erottaa kunnanjohtaja valtuuston määräämismistöpäätöksellä. Esillä on myös ollut ed. Pulliaisen ym. lakialoitteessa n:o 11 ehdotettu mahdollisuus valita kunnanjohtaja määräajaksi. Valiokunta on päätenyt lakialoitteen hylkäämisen kannalle. *Valiokunta edellyttää, että kunnanjohtajan määräaikaisuutta koskeva kysymys tulee ratkaista kunnallislain kokonaisuudistuksen yhteydessä, kun päätetään kunnan johtamisjärjestelmän kokonaisuudesta.*

Kansalaisten mahdollisuus saada tieto päätöksentekojärjestelmästä vaikeutuu, kun päätösvallan siirtäminen muuttuu aiempaa joustavammaksi. Järjestelmä ei ilmene välttämättä johtosäännöistä eikä ole kaikissa kunnissa samanlainen. Lisäksi ehdotetut säännökset on sijoitettu voimassa olevassa kunnallislaisa omak-suttuun säätämistapaan ja käytettyyn terminologiaan, minkä vuoksi säädöskokonaisuus on monimutkainen. Valiokunta korostaa kunnan velvollisuutta huolehtia siitä, että kuntalaisella on helposti saatavilla koottu tieto siitä, mikä kunnan viranomaisen on toimivaltainen missäkin asiassa.

Esityksessä ehdotetaan kuntien ja kuntainliittojen yleistä valtion valvontaa koskevan 145 §:n muuttamista kuntayhtymälainsäädännön johdosta. Valiokunta katsoo, että vastaisuudessa on muun muassa valtionosuusuudistuksesta saatavien kokemusten perusteella tarpeen selvittää

mahdollisuudet valtion kuntiin kohdistaman valvonnan vähentämiseksi myös tältä osin.

Kunnallishallinnon perusjärjestelmä on viime vuosiin saakka pysynyt suhteellisen muuttumattomana. Järjestelmä on rakennettu nykytilanteeseen verrattuna toisenlaisissa oloissa. Kunnallishallintoa koskettaa nykyään voimakas muutosprosessi sekä toimintaympäristön että toimintatapojen suhteen. Päätöksenteossa korostuu yhä enemmän kyky reagoida nopeasti ja tehokkaasti esillä oleviin ja näköpiiriin tuleviin haasteisiin. Kunnallislain kokonaisuudistuksessa on tarpeen arvioida tarkkaan hallinnon peruslähtökohdat ja -rakenteet. Kunnalliskomitean määräaika päättyy kuluvan vuoden lopussa. Valiokunta kiirehtii kunnallislain kokonaisuudistuksen toteuttamista.

2. Yksityiskohtaiset muutosehdotukset

Laki kunnallislain muuttamisesta

83 §. *Talousarvion velvoittavuus, muutokset talousarvioon sekä talousarvion viivästyminen.* Valiokunta ehdottaa hallituksen esitykseen sisällyttämättömän voimassa olevan kunnallislain 83 §:n 2 momentin muuttamista siten, että säännöksestä poistetaan viittaus esityksessä kumotavaksi ehdotettuun kunnallislain 50 §:ään.

109 §. *Kuntayhtymän muut toimet.* Selvyyden vuoksi valiokunta ehdottaa 109 §:n 1 momentin lakitekstin täsmentämistä siten, että kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa käyttää perussopimuksessa sovittu jäsenkuntien valitsema monijäseninen toimielin, ellei kuntayhtymällä ole yhtymäkokousta.

115 §. *Kuntaa koskevien säännösten soveltaminen kuntayhtymässä.* Esityksen mukaan kuntayhtymän toiminnassa noudatettaisiin soveltuvin osin kuntaa koskevia säännöksiä. Pykälä

sisältää tästä johtuvat viittaukset kunnallislain muihin säännöksiin. Valiokunta ehdottaa 115 §:ään otettavaksi täsmennyksinä viittaukset ehdotettuun kunnallislain 7 a §:ään sekä voimassa oleviin kunnallislain 47 ja 52 §:ään.

Voimaantulosäännös. Kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistamista koskevat lakiehdotukset ovat olleet osin vireillä samanaikaisesti tämän hallituksen esityksen kanssa. Kunnallislain muutosehdotuksen voimaantulosäännöksessä viitataan kunnan opetustoimen hallinnosta annettuun lakiin, jota koskeva ehdotus sisältyy eduskunnassa jo käsiteltyyn hallituksen esitykseen opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusta koskevaksi lainsäädännöksi. Valiokunta ehdottaa voimaantulosäännöksen 6 momentin täydentämistä kunnan opetustoimen hallinnosta annetun lain säädöskokoelman numerolla.

3. Muut kannanotot

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina ja puoltaa niiden hyväksymistä valiokunnan ehdottamin muutoksin ja kannanotoin.

Koska valiokunta on päätenyt edellä esitettyihin kannanottoihin ja hyväksynyt lakiehdotukset hallituksen esityksen pohjalta, valiokunta ehdottaa lakialoitteiden n:ot 11 ja 24 sekä toivomusaloitteiden n:ot 206/1991 vp, 237/1991 vp ja 49 hylkäämistä.

Edellä olevan perusteella valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana ja

että hallituksen esitykseen sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

1.

Laki**kunnallislain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 10 päivänä joulukuuta 1976 annetun kunnallislain (953/76) 50, 116—122, 122 a, 123—134 ja 136 §,

sellaisina kuin niistä ovat 118 § osittain muutettuna 12 päivänä tammikuuta 1990 annetulla lailla (25/90), 122 ja 136 § osittain muutettuina 14 päivänä joulukuuta 1990 annetulla lailla (1122/90), 122 a § 11 päivänä heinäkuuta 1986 annetussa laissa (529/86), 123 ja 131 § mainituissa 14 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa, 126 § osittain muutettuna 5 päivänä kesäkuuta 1981 annetulla lailla (388/81), 129 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja mainitulla 14 päivänä joulukuuta 1990 annetulla lailla, 130 § mainituissa 5 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa, 134 § muutettuna (*poist.*) mainituilla 12 päivänä tammikuuta ja 14 päivänä joulukuuta 1990 annetuilla laeilla sekä 136 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla,

muutetaan 8 §:n 1 momentti, 11 §:n otsikko ja 2 momentti, 54 §:n 2 momentti, 58 a, 61, 63 ja 71 a §, 83 §:n 2 momentti, 87 §:n 2 momentti, 95 §:n 2 momentti, 103—111 ja 113—115 §, 137 §:n 3 momentti, 140 ja 141 §, 142 §:n 1 momentti, 143 §:n 2 momentti, 144 §:n 1 momentti, 145 §, 146 §:n 2 momentti ja 148 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 11 §:n 2 momentti, 58 a, 61 ja 71 a §, 87 §:n 2 momentti, 137 §:n 3 momentti ja 146 §:n 2 momentti mainituissa 14 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa, 63, 104 ja 140 § osittain muutettuina viimeksi mainitulla lailla, 103 § osittain muutettuna mainitulla 12 päivänä tammikuuta 1990 annetulla lailla, 141 § osittain muutettuna 10 päivänä maaliskuuta 1989 annetulla lailla (244/89) ja mainitulla 5 päivänä kesäkuuta 1981 annetulla lailla sekä 144 §:n 1 momentti ja 148 §:n 2 momentti viimeksi mainituissa laissa, sekä

lisätään lakiin uusi 7 a §, 11 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 14 päivänä joulukuuta 1990 annetulla lailla, uusi 3 momentti, 56 §:ään uusi 4 momentti, lakiin uusi 71 b §, 80 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 14 päivänä joulukuuta 1990 annetulla lailla, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, sekä lakiin siitä mainitulla 14 päivänä joulukuuta 1990 annetulla lailla kumotun 112 §:n tilalle uusi 112 § seuraavasti:

7 a, 8, 11, 54, 56, 58 a, 61, 63, 71 a, 71 b ja 80 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

83 § (*uusi*)

Talousarvion velvoittavuus, muutokset talousarvioon sekä talousarvion viivästyminen

Kunnanvaltuusto voi (*poist.*) päättää muutoksista talousarvioon, ei kuitenkaan enää sen jälkeen kun varainhoitovuoden tilit ja tilinpäätös on annettu tilintarkastajien tarkastettaviksi.

87 ja 95 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

11 luku

Kuntien yhteistoiminta

103—108 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

109 §

Kuntayhtymän muut toimielimet

Jos kuntayhtymällä ei ole yhtymäkokousta, kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa käyttää perussopimuksessa sovittu *jäsenkuntien valitsema monijäseninen toimielin.*

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

110—114 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

115 §

*Kuntaa koskevien säännösten soveltaminen
kuntayhtymässä*

Kuntayhtymästä on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnasta säädetään 4 §:ssä, 5 §:n 2 momentissa, 6, 7 a, 8, 9, 11 ja 12 §:ssä, 18—24 §:ssä, 3 luvussa, 42—47 §:ssä, 49, 52, 53, 58—68 §:ssä, 69 §:n 1 momentissa, 70—73, 80 §:ssä, 82 §:n 2 momentissa, 83, 86—88 §:ssä, 90 §:n 2 ja 3 momentissa, 91, 135, 137—139, 141—144 sekä 146 ja 147 §:ssä.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

137, 140—146 ja 148 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

(2—5 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Kuntayhtymän hoitaessa opetustoimen tehtäviä sovelletaan siihen vastaavasti, mitä kaksikielisen kunnan toimielimistä on säädetty kunnan opetustoimen hallinnosta annetussa laissa (706/92).

(7 ja 8 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Edelleen hallintovaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 11 ja 24 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 2 päivänä lokakuuta 1992

Lisäksi hallintovaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:ot 206/1991 vp, 237/1991 vp ja 49 hylättäisiin.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Väistö, varapuheenjohtaja Varpasuo, jäsenet R. Aho, Enestam, Järvilahti, Korva, Laakkonen, Liikka-

nen, Markkula, Metsämäki, Näsi, Pulliainen, Saario, Ukkola, Vehkaoja ja Vähänäkki sekä varajäsen Rask.

Vastalause

Kunnallislain kokonaisuudistus on vireillä. Nyt käsillä olevalla osittaisuudistuksella piti reagoiman akuutteihin tarpeisiin, joita muutokset kuntien toimintaympäristössä ovat tuoneet esiin.

Kuntien kiristynyt talous ja toteutettu valtionosuusuudistus tuovat lisävastuuta kunnille. Siirtyminen yksinkertaisella enemmistöllä tehtäviin määrärahapäätöksiin ja järjestelmään, jossa kunnanjohtaja voidaan erottaa tilanteen sitä vaatiessa kahden kolmasosan enemmistöpäätöksellä, antavat luottamushenkilöille lisämahdollisuuksia selviytyä vaikeasta tehtävästään.

Tähän keinovalikoimaan olisi kuitenkin pitänyt ehdottomasti lisätä mahdollisuus valita kunnanjohtaja myös määrääjäksi. Odotettavissa olevat lukuisat kuntaliitokset puoltavat myös tätä mahdollisuutta. Kunnallislain kokonaisuudistuksen läpiajoakin lähivuosina helpottaa, jos ylimenokautena moni kunnanjohtaja on valittuna määrääjäksi tehtävänsä. Tämä on myös kunnanjohtajan edun mukaista.

Lisäksi on todettava, että kehitys on jo eräältä osin mennyt lainsäätäjän ohi. Pyhäjärvellä kunta on kunnanjohtajan aloitteesta ottanut tämän tehtävänsä määräaikaisella työ sopimuksella.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana ja

että valiokunnan mietintöön sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin valiokunnan mietinnön ja lakialoitteen n:o 11 pohjalta näin kuuluvana:

1.

Laki

kunnallislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 10 päivänä joulukuuta 1976 annetun kunnallislain (953/76) 50, 116—122, 122 a, 123—134 ja 136 §,

sellaisina kuin niistä ovat 118 § osittain muutettuna 12 päivänä tammikuuta 1990 annetulla lailla (25/90), 122 ja 136 § osittain muutettuna 14 päivänä joulukuuta 1990 annetulla lailla (1122/90), 122 a § 11 päivänä heinäkuuta 1986 annetussa laissa (529/86), 123 ja 131 § mainitussa 14 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa, 126 § osittain muutettuna 5 päivänä kesäkuuta 1981 annetulla lailla (388/81), 129 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja mainitulla 14 päivänä joulukuuta 1990 annetulla lailla, 130 § mainitussa 5 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa, 134 § muutettuna mainituilla 12 päivänä tammikuuta ja 14 päivänä joulukuuta 1990 annetuilla laeilla sekä 136 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla,

muutetaan 8 §:n 1 momentti, 11 §:n otsikko ja 2 momentti, 54 §:n 2 momentti, 56 §:n 1 momentti, 58 a, 61, 63 ja 71 a §, 83 §:n 2 momentti, 87 §:n 2 momentti, 95 §:n 2 momentti, 103—111 ja 113—115 §, 137 §:n 3 momentti, 140 ja 141 §, 142 §:n 1 momentti, 143 §:n 2 momentti, 144 §:n 1 momentti, 145 §, 146 §:n 2 momentti ja 148 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 11 §:n 2 momentti, 58 a, 61 ja 71 a §, 87 §:n 2 momentti, 137 §:n 3 momentti ja 146 §:n 2 momentti mainitussa 14 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa, 63, 104 ja 140 § osittain muutettuina viimeksi mainitulla lailla, 103 § osittain muutettuna mainitulla 12 päivänä tammikuuta 1990 annetulla lailla, 141 § osittain muutettuna 10 päivänä maaliskuuta 1989 annetulla lailla (244/89) ja mainitulla 5 päivänä kesäkuuta 1981 annetulla lailla sekä 144 §:n 1 momentti ja 148 §:n 2 momentti viimeksi mainitussa laissa, sekä

lisätään lakiin uusi 7 a §, 11 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 14 päivänä joulukuuta 1990 annetulla lailla, uusi 3 momentti, 56 §:ään uusi 4 momentti, lakiin uusi 71 b §, 80 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 14 päivänä joulukuuta 1990 annetulla lailla, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, sekä lakiin siitä mainitulla 14 päivänä joulukuuta 1990 annetulla lailla kumotun 112 §:n tilalle uusi 112 § seuraavasti:

7 a, 8, 11 ja 54 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

56 §

Kunnanjohtaja

Kunnanjohtaja. Kunnassa on kunnanjohtajan päätoiminen virka, jonka haltijan tehtävänä on kunnanhallituksen alaisena johtaa kunnan hal-

lintoa. Kunnanjohtajan valitsee kunnanvaltuusto määräämättömäksi ajaksi *tai harkintansa mukaan määräjäksi, kuitenkin vähintään viideksi vuodeksi. (uusi)*

(4 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

58 a, 61, 63, 71 a, 71 b, 80, 83, 87 ja 95 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

11 luku

Kuntien yhteistoiminta

103—115, 137, 140—146 ja 148 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Voimaantulosäännös

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 2 päivänä lokakuuta 1992**Erkki Pulliainen**
Marjatta Vehkaoja**Raila Aho**
Väinö Saario
Maija Rask**Tuulikki Ukkola**
Pirkko Laakkonen